

بازار جهانی برنج در سال ۲۰۰۸

نشده است. به عبارت بهتر در شرایطی که نرخ رشد قیمت برنج در جهان بین ۴۰ تا ۷۵ درصد اعلام شد؛ قیمت برنج ایرانی بیش از ۲۰۰ درصد رشد کرد و حتی برنج خارجی نیز در ایران رشدی بیشتر از رشد قیمت جهانی داشته است. در جدول زیر قیمت برنج در بازارهای ایران طی ماه‌های ابتدایی سال ۲۰۰۸ مشاهده می‌شود:

نوع برنج	قیمت در اسفند ۸۶ (تومان)	قیمت در فروردین ۸۷ (تومان)	قیمت در اردیبهست (تومان)
برنج درجه یک ایرانی	۱۵۰۰	۳۰۰۰	۶۰۰۰
	۲۰۰۰	۴۰۰۰	۷۰۰۰
برنج تایلندی	۸۰۰	۹۵۰-۱۰۰۰	۲۰۰۰-۳۵۰۰
برنج باسماتی هند	۱۹۰۰	۲۵۰۰	۳۵۰۰-۴۰۰۰

افزایش ۷۵ درصدی قیمت برنج در جهان سبب شد تا بسیاری از کشورهای فقیر دنیا شرایط سخت تری را تجربه کنند. رشد قیمت برنج در عرض یک ماه به حدی بود که سازمان‌های بین‌المللی از قبیل سازمان ملل توانایی پرداخت هزینه لازم برای خرید آن را نداشتند و اعلام کردند با ادامه این روند اطعام فقرای آفریقایی از طریق این سازمان متوقف خواهد شد. تحلیل‌گران این سازمان بر این باورند قطع فرایند اطعام نیازمندان آفریقایی سبب می‌شود تا زندگی هزاران نفر در این کره خاکی در معرض خطر قرار گیرد.

می‌آورد. نرخ عمده فروشی برنج، در تایلند که بزرگترین صادرکننده جهان است، ظرف سه ماه ۳۰ درصد افزایش یافت و به ۵۸۰ دلار برای هر تن رسید. البته در ماه مه ۲۰۰۸ قیمت هر تن برنج تایلندی به نزدیکی ۱۰۰۰ دلار نیز رسید. همانطوری که شماره شد برنج، در بیشتر کشورهای آسیائی، مهم‌ترین ماده غذایی محسوب می‌شود. مردم چین، ژاپن، هندوچین، هند، پاکستان، ترکیه و ایران، از جمله ملت‌هایی هستند که دست کم در یک وعده غذایی از برنج استفاده می‌کنند. به این ترتیب، گرانی برنج، بر زندگی مردم این کشورها اثری تعیین‌کننده خواهد داشت.

از سوی دیگر چارلزها نراهان یکی از کارشناسان رشد در سیاست گذاری کشاورزی در بخش تحقیق کنگره ایالات متحده آمریکا معتقد است که بهای برنج در آینده نزدیک افت خواهد کرد و

قیمت این محصول در بازارهای جهانی پایین خواهد آمد، اما به دلیل تغییرات ساختاری بلند مدت، نسبت به سال گذشته یا دو سال پیش بالاتر خواهد بود.

یکی از دلایل گرانی قیمت برنج در سال ۲۰۰۸ ارتقای قیمت‌های جهانی است و دلیل دیگر آن وجود واسطه‌ها و دلالت‌هایی که برای بهره بردن از این شرایط به افزایش قیمت‌ها دامن می‌زنند.

طبق اطلاعات موجود قیمت برنج در ایران در سال ۲۰۰۸ سیر فزاینده داشت در حالیکه به گفته بسیاری از دست‌اندرکاران امور کشاورزی هنوز تاثیر خشکسالی روی صنعت برنج نمایان

پژوهش‌ها نشانگر این است که در سال ۲۰۰۸ میلادی ۱۱ عامل از جمله افزایش مصرف، کاهش سرمایه گذاری عمومی، بلایای طبیعی، رشد جمعیت، رشد اقتصادی و افزایش قیمت نفت در بروز بحران برنج در جهان دخیل بوده‌اند. سال ۲۰۰۸ را اگر چه نمی‌توان به طور ۱۰۰ درصد سال افزایش فقر و گرسنگی در جهان دانست؛ اما حداقل می‌توان سال گرانی و کمبود مواد غذایی در دنیا عنوان کرد. بسیاری از کارشناسان جهانی دلیل ثروتمند شدن بسیاری از کشورهای صادرکننده نفت به ویژه در حوزه خاورمیانه و آفریقا را افزایش قیمت نفت می‌دانند. حال آنکه تعداد کشورهای صادرکننده نفت محدود بوده و کشورهایی که از گرانی و کمبود مواد غذایی دچار آسیب می‌شوند، بسیار بیشتر از این تعداد هستند.

بنابر اعلام فائو، قیمت جهانی مواد غذایی فقط طی ماه مارس ۲۰۰۸ بیش از ۵۷ درصد افزایش یافته است و این سازمان همچنین در گزارشی از افزایش ۵۶ درصدی قیمت غلات در کشورهای فقیر خبر می‌دهد و در عین حال عنوان می‌کند که طی سال‌های ۲۰۰۶ و ۲۰۰۷ نیز این قیمت‌ها رشدی معادل ۳۷ درصد داشته‌اند. فائو دلیل افزایش قیمت غلات را شرایط آب و هوایی و تقاضای بالای خرید بویژه در کشورهایی مانند چین و هند اعلام می‌کند. این سازمان جهانی در عین حال تصریح می‌کند که سرمایه گذاری تاجران محتکر در بازار پیش فروش نیز بی‌تاثیر نیست.

پس از گرانی مواد سوختی، اکنون گرانی برنج بر مصرف‌کنندگان سراسر جهان فشار

به هر حال سازمان ملل متحد ۷۵۰ میلیون دلار برای حل کردن این بحران جمع آوری کرد تا برای حل مشکل غذای جهان مورد استفاده قرار دهد. به گزارش سایت بانک جهانی این مرکز برای حل بحران موجود و ممانعت از مرگ میلیون ها آفریقایی عرضه محصولات کشاورزی به آفریقا را افزایش خواهد داد. قرار بر این است مبلغ تخصیص داده شده به آفریقا برای تامین نیاز غذایی این سرزمین ها از ۴۵۰

خشکسالی در استرالیا و قزاقستان برای تولید گندم، همگی از مسائل و عوامل تاثیرگذار بر بحران مواد غذایی به شمار می روند، تا چند ماه گذشته قیمت ذرت، برنج، سویا و گندم به ترتیب ۳۰ درصد، ۷۴ درصد، ۸۷ درصد و ۱۳۰ درصد افزایش پیدا کرده است. دبیر کل سازمان ملل اعلام کرده که روند صعودی قیمت مواد غذایی، تلاش برای محو فقر در جهان را به خطر انداخته و در صورت ادامه آن، رشد اقتصادی و امنیت جهانی آسیب خواهد دید. بان کی مون همچنین هشدار داد در صورت عدم مقابله با بحران گران شدن مواد غذایی این مشکل به مشکلی بعدی تبدیل می شود که تهدیدی برای رشد اقتصادی، پیشرفت اجتماعی و امنیت سیاسی در سراسر جهان خواهد بود. رئیس فائو گفته در حال حاضر این خطر جدی وجود دارد که مردم کشورهای در حال توسعه نه تنها به خاطر افزایش قیمتها، بلکه به دلیل ارسال کمکهای غذایی کمتر برای این کشورها با عدم دسترسی به مواد خوراکی روبرو شوند. رئیس صندوق بین المللی پول نیز تاکید کرد اگر روند صعودی قیمت جهانی مواد غذایی ادامه یابد، صدها هزار نفر در سراسر جهان با کمبود مواد غذایی مواجه می شوند.

بحران در بازار برنج

فقرترین افراد در جهان که روزانه کمتر از یک دلار درآمد دارند، ۱/۱ میلیارد نفر هستند. حدود ۷۰۰ میلیون نفر این جمعیت در کشورهای تولیدکننده برنج در آسیا زندگی می کنند. برنج غذایی اصلی و غالب در آسیا است و بیش از ۴۰ درصد کالری مصرفی بیشتر آسیایی ها را تشکیل می دهد. مردم فقیر بیش از ۳۰٪ از ۴۰ درصد درآمد خود را به تنهایی صرف برنج می نمایند. اطمینان از عرضه کافی برنج و قابل تهیه بودن آن موجب کاهش فقر می شود با این وجود، افزایش شدید در قیمت های برنج موجب نگرانی زیاد می شود.

کشورهای عمده صادرکننده نظیر ویتنام و هند اعلام کرده اند که محدودیت های مختلفی بر صادرات برنج به منظور حمایت از مصرف کنندگان داخلی اعمال می نمایند. این محدودیت ها به افزایش بیشتر قیمت برنج کمک نموده، به طوریکه عرضه جهانی برنج کاهش یافته است. این در حالی است که صادرکنندگان موجود برنج رانگه می دارند و واردکنندگان برای خرید برنج به به بازار هجوم می آورند تا بتوانند نیازهای مصرفی برنج را تامین نمایند. از سسوی

میلیون دلار در سال ۲۰۰۸ به ۸۰۰ میلیون دلار در سال ۲۰۰۹ برسد. در این میان بانک جهانی ۱۰ میلیون دلار برای تامین غذای گروه های آسیب پذیر به خصوص کودکان هائیتی اختصاص می دهد و با سیاستگذاری های خاصی تولید کنندگان برنج را به عرضه این محصول به کشورهای مختلف جهان وامی دارد.

بحران جهانی مواد غذایی:

طی دو سال گذشته قیمت مواد غذایی در جهان حداقل به دو برابر افزایش یافته است. عوامل عرضه و تقاضا، بکار رفتن زمین های کشاورزی مورد استفاده در تولید غلات برای تولید ذرت جهت تهیه سوخت های BIOFUELS، بالا رفتن قیمت نفت که در نتیجه آن بهای تولید مواد غذایی افزایش پیدا می کند.

دیگر موجودی خود را افزایش دهند. احتکار به وسیله تجار برای اهداف سفته بازی نیز هیزم آتش گرانی برنج را در برخی کشورها افزایش داده است.

کمبود برنج در بازار و افزایش قیمت آن اکنون به نقطه بحرانی رسیده است، شورش و آشوب برای مواد غذایی در چند کشور روی داده و سربازان از کامیون های مواد غذایی به منظور جلوگیری از غارت آنها محافظت می نمایند. در همین زمینه شورای بین المللی غلات (IGC) اعلام کرد تجارت جهانی برنج در سال ۲۰۰۸ به خاطر محدودیت هایی که برای صادرکنندگان به وجود آمده با هفت درصد کاهش مواجه شد. براساس این گزارش Darren Cooper کارشناس ارشد اقتصادی IGC اعلام کرد که با افزایش امکانات و کاهش محدودیت های به وجود آمده برای صادرات برنج می توان امیدوار بود که طی سال ۲۰۰۹ صادرات این محصول به روال عادی خود برگردد. با توجه به افزایش قیمت جهانی برنج صادرات این محصول در سال ۲۰۰۸ به ۲۸/۵ میلیون تن کاهش یافت حال آنکه طی سال پیش صادرات برنج به بیش از ۳۰/۶ میلیون تن رسیده بود. در واقع صادرات برنج سال ۲۰۰۸ با سال ۲۰۰۷ تفاوتی دو میلیون تنی دارد که می توان این اختلاف را به خاطر محدودیت های صادراتی برنج هند و ویتنام دانست. البته با توجه به وجود علائمی از افزایش برداشت محصول طی سال ۲۰۰۹ و همچنین کاهش محدودیت های صادراتی انتظار می رود قیمت این محصول کشاورزی به تدریج پایین بیاید.

دلایل اصلی بحران

افزایش مصرف بیش از تولید یکی از عوامل اساسی بحران برنج است. البته چندین عامل بلندمدت و کوتاه مدت به بحران برنج دامن زده است. افزایش مداوم قیمت ها طی ۷ سال اخیر نشان می دهد که مصرف بیش از تولید بوده است. این عدم تعادل در تقاضا و تولید قسمتی به وسیله کاهش در ذخیره برنج مستتر شده است. در حقیقت ذخایر برنج به سرعت در حال کاهش است و از سال ۱۹۸۸ به کمترین سطح خود رسیده است. کاهش ذخایر، افزایش قیمت برنج را اندکی معتدل نموده است، در غیر این صورت

اثر صنعتی شدن، شهرنشینی و تبدیل به سایر محصولات دیگر کاهش یافته است. بر این اساس منبع اصلی افزایش تولید، افزایش عملکرد در واحد سطح است. متوسط عملکرد جهانی برنج باید سالانه به حدود ۵۰ کیلوگرم در هکتار افزایش یابد. رشد بهره‌وری از طریق توسعه و انتشار

داخلی کمتر از ۰/۵۳ درصد در کل کشورهای در حال توسعه بوده است.

عامل پنجم، افزایش مصرف آفریقا است. برنج در کشورهای آفریقایی یک غذای معمول و رایج است به طوری که کل واردات این قاره یک سوم کل تجارت جهانی این محصول را تشکیل می‌دهد. این امر طی زمان افزایش یافته به طوری که رشد تولید برنج بسیار کمتر از رشد کل تقاضا است. انتظار این است که رشد تقاضای کشورهای آفریقایی ادامه داشته باشد.

عامل ششم و هفتم به ترتیب رشد جمعیت و رشد اقتصادی است که برای عامل ششم پیش بینی می‌شود در سال ۲۰۱۵، آسیا به تولیدی ۳۸ میلیون تن برنج بیش از سال ۲۰۰۵ نیاز خواهد داشت. به طور کلی تقاضا در هر سال حدود ۵ میلیون تن افزایش خواهد یافت و این موضوع بدان معنا است که در ده سال آتی جهان به تولید ۵۰ تن برنج بیش از تولید فعلی نیاز خواهد داشت.

در مورد رشد اقتصادی نیز می‌توان گفت که در کشورهایی نظیر چین و هند، تقاضا برای غلات هم برای مصرف انسانی و هم برای خوراک دام افزایش می‌یابد که این امر منجر به افزایش قیمت غلات در کل جهان خواهد شد. همچنین آبیاری، قیمت نفت و شرایط آب و هوایی نیز بر این عوامل افزوده می‌شود. قیمت نفت در سال گذشته به شدت افزایش یافته که این مورد علاوه بر کمک به فشار تورم عمومی، هزینه‌های حمل و نقل برای کشورهای واردکننده برنج را نیز افزایش داده است. از سوی دیگر، بلایایی نظیر خشکسالی در کشورهای هند و چین در سال ۲۰۰۲، توفان در فیلیپین در سال ۲۰۰۶ و سیل در بنگلادش در سال ۲۰۰۷ به کاهش تولید در سال ۲۰۰۸ کمک کرده است. همچنین از آفات و بیماری‌های نیز به عنوان عامل یازدهم افزایش قیمت برنج یاد می‌شود.

راه مقابله با

کمبود و افزایش قیمت برنج

بهترین استراتژی برای پایین نگه داشتن قیمت برنج اطمینان به افزایش تولید سریعتر از تقاضا است. تولید برنج می‌تواند با گسترش سطح زیرکشت و یا عملکرد در هکتار افزایش یابد؛ البته ترکیبی از این دو نیز می‌تواند موثر باشد. فرصت برای افزایش بیشتر سطح زیرکشت در آسیا اکنون تقریباً غیرممکن است.

افزایش سطح زیرکشت برنج در آسیا به بیش از ۱۳۶ میلیون هکتار فعلی غیرممکن است. اگرچه تاکنون افزایشی در برخی از محصولات امکان پذیر است اما سطح زیرکشت برنج در

قیمتها از آنچه که هست افزایش بیشتری را تجربه می‌کند. ذخیره پایین فعلی برنج احتمال چنین تاثیر آرامی را در آینده خنثی می‌کند و ریسک افزایش شدید در قیمت برنج را موجب خواهد شد.

عامل دوم رشد سالانه آرام عملکرد است به این معنا که یکی از دلایل عدم تعادل در عرضه و تقاضا، رشد اندک در عملکرد محصول است که در طی ۱۰ تا ۱۵ سال اخیر در بیشتر کشورها به طور اساسی کاهش یافته است. در جنوب آسیا متوسط رشد عملکرد از ۲/۱۴ درصد در هر سال در دوره ۱۹۰-۱۳۷۰، به ۱/۴ درصد در هر سال در دوره ۲۰۰۵-۱۹۹۰ کاهش یافته است.

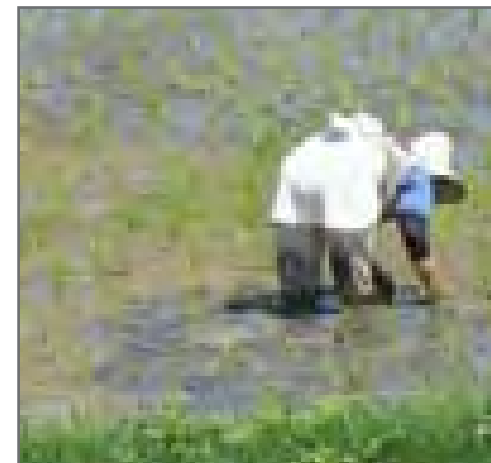
در برخی سال‌ها، این رقم به زیر یک درصد نیز رسیده است. رشد عملکرد در کشورهای جنوب شرق آسیا به طور مشابه کاهش یافته است و در کشورهای عمده تولیدکننده آسیا، رشد عملکرد طی ۵ تا ۶ سال گذشته تقریباً صفر بوده و به طور کلی عملکرد کمتر از یک درصد در هر سال طی سالهای اخیر رو به فزونی بوده است. عامل سوم افزایش اندک در سطح زیرکشت است به نحوی که امکان افزایش سطح زیرکشت برنج تقریباً در تمام کشورهای آسیایی میسر نیست. با افزایش اندک در سطح زیرکشت و افزایش آرام در عملکرد، رشد تولید در برنج کمتر از تقاضا بوده و این در حالی است که رشد جمعیت در کشورها ادامه داشته است.

عامل چهارم، کاهش سرمایه گذاری عمومی در بخش تحقیق و توسعه کشاورزی است. یکی از عوامل مهم کاهش در رشد عملکرد، کاهش سرمایه گذاری عمومی در بخش تحقیق و توسعه کشاورزی است. بعلاوه حمایت کنندگان بین المللی حمایت کافی را از تحقیق و توسعه به عمل نیاورده اند که این موضوع به طور مستقیم در افزایش بهره‌وری محصول موثر است.

بیشتر دولت‌ها قادر نیستند که این کاهش را به وسیله منابع خود جبران کنند. چنین سرمایه گذاری در آسیا بر اساس نرخ واقعی در طول زمان کاهش یافته است. هزینه‌های عمومی انجام شده در بخش تحقیقات در آسیا به طور متوسط ۳/۹ درصد در سال در دهه ۱۹۹۰ افزایش داشته است. در حالیکه این رقم در دوره قبل ۰/۷۵ درصد بوده است. در سال ۲۰۰۰ کل سهم هزینه‌های عمومی تحقیقات از تولید ناخالص

فناوری

های بهتر تنها راه بلندمدت کاهش قیمت‌ها و جلوگیری از افزایش بیشتر قیمت برنج است. بر این اساس پیشنهاد می‌شود در کوتاه مدت فعالیت‌های فوری دولت‌های ملی و آژانس‌های بین المللی باید بر روی دو عامل بهره‌برداری سریع از فناوری‌های موجود برای افزایش عملکرد و اصلاح سیاست‌های موجود برای بهبود وضعیت غذایی خانوارهای فقیر کار کرد. از جمله سایر سیاست‌های بلندمدت و میان مدت نیز می‌توان به ایجاد انقلاب اقتصاد کشاورزی در تولید برنج آسیا به منظور کاهش شکاف عملکرد در واحد سطح بالقوه و بالفعل، تسریع در تحویل فناوری‌های پس از برداشت به منظور کاهش ضایعات، تسریع در تهیه و انطباق ارقام جدید با عملکرد بالا، افزایش سرمایه گذاری عمومی در زیرساخت‌های کشاورزی، اصلاح سیاست‌ها به منظور بهبود کارایی سامانه‌های بازاریابی برای نهاده‌ها و محصول و نیز تقویت شبکه امنیت غذایی برای خانوارهای فقیر اشاره کرد. سال ۲۰۰۸ شاهد رویداد مهمی در زمینه

کشور، مالیات تازه‌ای بر صادرات آن بست.

به نظر افضل علی کارشناس اقتصادی بانک توسعه آسیا، کمبود برنج و افزایش شدید بهای آن، می‌تواند زمینه‌ساز ناآرامی‌های اجتماعی شود و به همین دلیل است که دولت‌ها در جنوب شرقی آسیا متوسل به اقداماتی برای محدود ساختن صادرات شده‌اند. بروز چنین وضعیتی می‌تواند بسیار خطرناک باشد. یک تنش طبقاتی می‌تواند از ثبات جامعه بکاهد. به این دلیل، دولت‌های جنوب شرقی آسیا، حساسیت شدیدی نسبت به افزایش بهای مواد غذایی دارند.

و اما در ایران، یک تصادف جالب سبب شده است که افزایش قیمت برنج، دست کم در کوتاه مدت، کمتر نگران‌کننده باشد. ایران، در سال گذشته، از بیم گسترش تحریم‌های بین‌المللی، به اندازه نیاز سه سال آینده خود، برنج خرید و ذخیره کرد. برخی از مسئولان داخلی نیز معتقدند که خشکسالی، تنش‌های جهانی بازار برنج و نیاز اعمال سیاست‌های تحریمی از سوی برخی کشورها علیه ایران باعث شد که کشور به واردات برنج مجبور شود.

مصرف سالانه برنج مردم ایران، بین ۲ میلیون تا ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تن برآورد می‌شود که حدود یک میلیون و ۴۰۰ هزار تن از آن را تولید داخلی تامین می‌کند. ایران مجبور است سالانه حدود ۹۰۰ هزار تن برنج وارد کند. از طرف دیگر فائو اعلام داشته است که بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۵ میلادی به طور میانگین سالانه بیش از ۱/۵ میلیون تن برنج وارد کشور شده است. اما در سال گذشته (۲۰۰۷) ۲ میلیون تن برنج خارجی وارد کشور شد. نکته قابل توجه درباره میزان واردات برنج این است که طبق پیشبینی وزارت کشاورزی آمریکا؛ به دلیل خشکسالی موجود و کاهش نزولات آسمانی، ایران مجبور است حجم واردات برنج خود را از ۹۰۰ هزار تن در سال ۲۰۰۸ به ۱/۴ میلیون تن در سال ۲۰۰۹ برساند.

برنج مورد نیاز بازار داخلی ایران، تا چند سال پیش، از آمریکای لاتین و جنوب شرقی آسیا وارد می‌شد. اما در سال‌های اخیر، کشورهای آمریکای مرکزی و جنوبی بازار ایران را از دست دادند و برنج تنها از ویتنام، تایلند، هند و پاکستان خریداری می‌شود.

بزرگترین تولیدکنندگان و صادرکنندگان

چین بزرگترین تولیدکننده برنج در جهان است. این کشور با داشتن جمعیتی بیش از ۱ میلیارد نفر سهم زیادی از برنج جهان را تولید می‌کند ولی قسمت اعظم این برنج در بازار داخلی این کشور مصرف می‌شود. آمارها نشان می‌دهد در سال‌های قبل این کشور ۳۳/۹ درصد از مجموع برنج جهان را تولید می‌کرد و همین مساله چین را در راس هرم تولیدکنندگان قرار

داده است.

دومین تولیدکننده برنج در جهان کشور تایلند است. این کشور هر ساله سهم زیادی از برنج جهان را تولید می‌کند ولی بزرگترین صادرکننده نیز محسوب می‌شود. این کشور در سال ۲۰۰۸ میلادی ۲۸/۳ درصد از برنج جهان را صادر کرد و به همین دلیل به بزرگترین صادرکننده برنج در جهان تبدیل شد.

با توجه به اینکه تایلند بزرگترین صادرکننده برنج در جهان است؛ تغییرات قیمت برنج در این کشور تاثیر بسزایی در قیمت جهانی برنج دارد. طبق آمارهای موجود قیمت هر تن برنج تایلندی در ماه آوریل برابر با ۳۵۶ دلار آمریکا بوده است در حالیکه در دهه اول ماه مه ۲۰۰۸ قیمت هر تن برنج تولید شده در تایلند به مرز ۸۵۵ دلار رسید. گفته می‌شود نرخ رشد قیمت برنج تولید شده در این کشور برابر با ۷۰ درصد بوده است و دلیل آن هم رشد تقاضا در شرایط ثبات عرضه اعلام شده است. البته در اولین مراحل رشد قیمت دلیل این افزایش خشکسالی و کم‌آبی اعلام شد که موجب گردید تولید برنج در جهان کمتر شود. به هر حال افزایش قیمت در مراحل اولیه بسیاری از مصرف‌کنندگان جزء را روانه بازارهای بین‌المللی کرد تا برنج بیشتری خریداری و انبار کنند و این عاملی برای افزایش بهای بعدی قیمت برنج بود.

آمارها نشان می‌دهد در ماه مارس سال ۲۰۰۸ میلادی ۱ میلیون و ۲۰۹ هزار و ۹۳ تن برنج تایلندی به کشورهای مختلف جهان صادر شده است که ارزش صادراتی آن با ۱۰۸ درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال قبل به بیشتر از ۱۴/۷۶ میلیارد دلار رسید.

این در حالیست که شمار زیادی از مردم فقیر تایلند در گرسنگی به سر می‌برند و با مشکلات زیادی دست و پنجه نرم می‌کنند. یکی از دست‌اندرکاران تولید برنج در این کشور می‌گوید: "در سال ۲۰۰۸ میلادی ما با کم‌آبی روبرو شدیم و همین مساله برخی از برنج‌کاران را به کاهش تولید واداشت ولی با توجه به رشد بی‌سابقه قیمت برنج در جهان حتی تولید برنج به روش‌های پرهزینه‌تر یا خرید آب با قیمت‌های بیشتر نیز از نظر اقتصادی به صرفه است."

هند نیز یکی دیگر از تولیدکنندگان بزرگ برنج در جهان است و در صادرات این محصول نقش بسزایی دارد. ولی در سال ۲۰۰۸ اخباری در مورد محدود شدن صادرات برنج از هند و ایجاد موانعی برای فعالان این بازار اعلام شد. گفته می‌شود این محدودیت در شماری دیگر از کشورهای نیز اعمال شده است.

البته این کشور صادرکننده برنج‌های باسماطی را آزاد اعلام کرده است زیرا قیمت هر تن برنج باسماطی تولید هند در جهان در اواسط ماه مه سال ۲۰۰۸ به ۱۲۰۰ دلار رسید که رقمی بی‌سابقه بود. محدود شدن صادرات دیگر انواع

صادرات محصول برنج بود. در این سال تایلند و ویتنام که به ترتیب نخستین و دومین صادرکننده بزرگ برنج جهان محسوب می‌شوند. همچنین ویتنام، کامبوج و اندونزی، برای تامین نیاز داخلی خود، محدودیت‌هایی بر سر راه صادرات برنج ایجاد کردند. بر این اساس ویتنام، میزان صادرات را محدود کرد، کامبوج آن را به طور کامل ممنوع ساخت و اندونزی، برای وادار ساختن تولیدکنندگان به فروش برنج در داخل

تولید برنج بوجاری شده در جهان در ۵ سال گذشته (واحد هزار تن):

نام کشور	۲۰۰۵/۲۰۰۴	۲۰۰۶/۲۰۰۵	۲۰۰۷/۲۰۰۶	۲۰۰۸/۲۰۰۷	۲۰۰۹/۲۰۰۸
بنگلادش	۲۵۶۰۰	۲۸۷۵۸	۲۹۰۰۰	۲۸۶۰۰	۲۹۴۰۰
برزیل	۸۹۹۶	۷۸۷۴	۷۷۰۰	۸۱۲۹	۸۵۰۰
برمه	۹۵۷۰	۱۰۴۴۰	۱۰۶۰۰	۱۰۷۳۰	۱۰۰۰۰
کامبوج	۲۶۳۰	۳۷۷۱	۳۹۴۶	۴۰۷۵	۴۲۲۵
چین	۱۲۵۲۶۳	۱۲۶۴۱۴	۱۲۷۸۰۰	۱۲۹۵۰۰	۱۳۰۹۰۰
مصر	۴۱۲۸	۴۱۳۵	۴۳۸۳	۴۳۸۵	۴۴۸۷
هند	۸۳۱۳۰	۹۱۹۷۰	۹۳۳۵۰	۹۵۶۸۰	۹۶۰۰۰
اندونزی	۳۴۸۳۰	۳۴۹۵۹	۳۵۳۰۰	۳۵۵۰۰	۳۶۲۵۰
ژاپن	۷۹۴۴	۸۲۵۷	۷۷۸۶	۷۹۳۰	۷۹۰۰
کره جنوبی	۵۰۰۰	۴۷۶۸	۴۶۸۰	۴۴۰۸	۴۵۰۰
نیجریه	۲۳۰۰	۲۷۰۰	۲۹۰۰	۳۰۰۰	۳۱۰۰
پاکستان	۵۰۲۵	۵۵۴۷	۵۲۰۰	۵۵۰۰	۵۶۰۰
فیلیپین	۹۴۲۵	۹۸۳۱	۱۰۰۸۵	۱۰۶۰۰	۱۰۸۰۰
تایلند	۱۷۳۶۰	۱۸۲۰۰	۱۸۲۵۰	۱۸۵۰۰	۱۸۸۰۰
ویتنام	۲۲۷۱۶	۲۲۷۷۲	۲۲۹۲۲	۲۳۵۴۳	۲۳۵۶۰
دیگر کشورها	۲۹۳۸۹	۳۰۸۳۴	۳۰۴۵۵	۳۰۶۷۵	۳۱۸۲۳
مجموع کشورهای بالا	۳۹۳۴۰۶	۴۱۱۰۴۰	۴۱۴۳۵۷	۴۲۰۷۵۵	۴۲۵۷۴۸
امریکا	۷۴۶۲	۷۱۱۳	۶۲۳۹	۶۳۱۴	۶۳۰۰
جهان	۴۰۰۸۶۸	۴۱۸۱۵۳	۴۲۰۵۹۶	۴۲۷۰۶۹	۴۳۲۰۴۵

در جدول زیر می توان میزان مصرف برنج در جهان را در ۵ سال گذشته مشاهده کرد. (واحد هزار تن)

نام کشور	۲۰۰۵/۲۰۰۴	۲۰۰۶/۲۰۰۵	۲۰۰۷/۲۰۰۶	۲۰۰۸/۲۰۰۷	۲۰۰۹/۲۰۰۸
بنگلادش	۲۶۹۰۰	۲۹۰۰۰	۲۹۷۶۴	۳۰۲۰۰	۳۰۳۰۰
برزیل	۹۰۷۴	۸۴۵۲	۷۹۶۵	۸۴۲۹	۸۷۱۰
برمه	۱۰۳۰۰	۱۰۴۰۰	۱۰۶۷۰	۱۰۳۳۱	۱۰۰۰۰
کامبوج	۲۷۸۰	۳۵۷۱	۳۶۴۶	۳۷۷۵	۳۸۲۵
چین	۱۳۰۳۰۰	۱۲۸۰۰۰	۱۲۷۸۰۰	۱۲۷۰۰۰	۱۲۸۰۰۰
مصر	۳۲۵۰	۳۳۴۳	۳۲۶۸	۳۳۸۵	۳۳۵۰
هند	۸۰۸۶۱	۸۵۰۸۸	۸۶۹۴۰	۹۱۶۱۰	۹۳۰۰۰
اندونزی	۳۵۸۵۰	۳۵۷۳۹	۳۵۹۰۰	۳۶۳۵۰	۳۶۸۵۱
ایران	۳۰۰۰	۳۰۲۵	۳۰۵۰	۳۰۷۵	۳۱۰۰
ژاپن	۸۳۰۰	۸۲۵۰	۸۲۵۰	۸۱۵۰	۸۱۳۰
کره جنوبی	۴۹۵۱	۴۷۶۶	۴۸۸۶	۴۶۳۵	۴۵۴۰
نیجریه	۴۲۵۰	۴۳۵۰	۴۴۵۰	۴۷۰۰	۴۸۰۰
فیلیپین	۱۰۴۰۰	۱۰۷۲۲	۱۱۵۵۱	۱۲۴۰۰	۱۲۶۵۰
تایلند	۹۴۸۰	۹۵۴۴	۹۸۷۰	۹۹۶۷	۹۷۰۰
ویتنام	۱۷۵۹۵	۱۸۳۹۲	۱۸۷۷۵	۱۹۷۱۷	۱۹۳۸۰
دیگر کشورها	۴۴۸۸۸	۴۴۹۸۲	۴۶۳۳۷	۴۵۲۹۲	۴۶۴۵۲
مجموع کشورهای بالا	۴۰۴۹۲۶	۴۱۱۷۸۵	۴۱۶۳۹۶	۴۲۰۴۰۶	۴۲۳۹۵۰
امریکا	۳۹۳۵	۳۸۳۸	۴۰۵۴	۳۹۹۰	۴۰۲۴
جهان	۴۰۸۸۶۱	۴۱۵۶۲۳	۴۲۰۴۵۰	۴۲۷۳۹۶	۴۳۲۰۴۵

برنج ها در این کشور برای کنترل رشد قیمت مواد غذایی برای مردم فقیر هند از سیاست های اتخاذ شده توسط دولت بود.

کامبوج با اعمال محدودیت های صادراتی حجم صادرات برنج خود را از ۳۰۰ هزار تن به ۱۵۰ هزار تن کاهش داد. چین نیز صادرات برنج خود را از ۱/۳ میلیون تن در سال به یک میلیون تن تنزل داد و برای اجرای این طرح مالیات های کلان صادراتی وضع کرد که به موجب آن صادرات در حجم های مشخصی برای صادر کنندگان سودآور بود. با انجام این کار حجم صادرات چین ۳۰۰ هزار تن کمتر شد.

البته بسیاری از عرضه کنندگان برنج نیز در شرایط موجود اقدام به افزایش صادرات خود کرده اند. برای مثال میانمار صادرات خود را دو برابر کرد و به ۴۰۰ هزار تن رسانید.

تولید و مصرف برنج

مهمترین عامل در تغییر قیمت هر کالایی تغییرات بازار است. به عبارت بهتر تغییر عرضه و تقاضا یا تولید و مصرف تاثیر بسزایی در قیمت هر محصول در جهان ایفا می کند. بنابراین مطالعه میزان تولید برنج در جهان در سال های گذشته و پیش بینی میزان تولید در آینده می تواند دید روشنی نسبت به قیمت این محصول در سال های آینده ارائه دهد.

طبق این آمارها بازار کنونی جهان مشکلی از نظر عرضه ندارد زیرا عرضه بیشتر از تقاضای برنج در جهان است. بلکه نظر می رسد مشکل بازار پیش بینی احتمال بحران در سالهای آتی در اثر خشکسالی است که البته این بحران تا انتهای سال زراعی ۲۰۰۹/۲۰۰۸ میلادی نیز روی بازار تاثیر نخواهد گذاشت.

بر اساس اطلاعات منتشر شده از طرف فائو؛ میانگین مصرف سرانه برنج در جهان در سال ۲۰۰۸ به ۵۷/۳ کیلوگرم رسید و این در حالی است که این رقم در سال ۲۰۰۷ تنها ۵۷ کیلوگرم بود. به این ترتیب مشاهده می شود که ظرف یک سال حدود ۰/۵ درصد به میزان مصرف در سطح سرانه افزوده شده است. همچنین فائو پیش بینی کرده است که مصرف کنندگان گوشت و فرآورده های گوشتی نیز به دلیل افزایش قیمت جهانی این گروه محصولات به سوی مصرف بیشتر برنج روی آورند.

طبق پیش بینی های اخیر در سال زراعی آینده تولید برنج در جهان به بیشتر از ۴۳۲۰۴۵ هزار تن می رسد در حالیکه مصرف در این سال ۴۲۷۹۷۴ هزار تن خواهد بود. در این شرایط تولید بیشتر از تقاضا است و فشاری از این جهت برای افزایش قیمت وارد نمی شود. بنابراین برای دلیل افزایش قیمت در سال جاری باید به دنبال عوامل غیر بازاری و به احتمال زیادی مداخله سوجدوان از شرایط حاکم بر اقتصاد دنیا بود.